

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazeta eșe de 2 ori: Mercuria și Duminec'a, Fôia, candu concedu ajutôriile. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu sêu 3 galbini mon. sunatôria.

Brasiovu 22/10 Augustu 1866.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

MONARCHIA AUSTRIACA

Transilvania.

Brasiovu 21 Aug. Din decretulu min. rom. ce se reproduce in Nr. tr. vedemu total'a oprise de papusioia, ordiu si meu dela esportatiune. Acêsta mesura se preface in cestiune de viétia pentru poporimea romana si secuie locuitoru in muntii de oatra Moldov'a si Tiéra romanésca Rogamu pe in. gubernu alu Transilvaniei, cá se binevoiesca a lua mesuri corespondentore in acêsta privintia, oprinduse si din Transilvania esportulu de papusioiu, cum si fertulu de spirtu din ori si ce bucate care dau locuitorilor nutrementu, pentrucá asié poporulu se nu cada sacrificiulu unei noua calamitati. —

— Fiindoa in Odes'a domnesce colera infricosiata, corabiereea cu vapôra intre Odes'a si Kiustengea (in Turci'a) deocamdata s'a inchisu; prin urmare scrisorile si pachetele din tierile dintre Dunare si Carpati nu mai mergu pe calea Dunarii, ci trecu pe uscatu pe la Galiti'a. —

Dechiaratiune. Noi subscrisi locuitori romani din Brasiovu cá fundatori si contributori la fundarea gimnasiulu romanu greco-orientalu din Brasiovu cetindu in diurnalu „Gazeta Trans.“ Nrii 58 si 59 unu articulu intitulatu „Sum cuique“ si subscrisu: „Unulu dintre fondatori gimnasiulu romanu gr. or. din Brasiovu“, vediuramu din acela, ca unu voitoru de reu se silesce a conturbá bun'a intielegere ce domnesce intre noi si Esc. S'a arhiepiscopulu si mitropolitulu nostru Andreiu br. de Siaguna cá supremu inspectoru alu scóloru nôstre romane de relig. gr. or. Deci sub asemenea impregiurari, noi ne tienemu de cea mai santa datorita, a respinge cu indignatiune insinuationile ce ni se facu in acelu articulu, protestandu in contra presupenerei, ca acele idei stengace si calumnii aru fi si ale nôstre, si dechiaramu, ca noi suntemu deplinu multumiti cu modulu in care Esc. S'a a tractatu pana acum, ca supremu inspectoru in trebile gimnasiulu nostru si datorimu deplina recunoscintia pré demnulu nostru arhiepiscopulu, pentru multele binefaceri, de care s'a impartasitu institutul nostru din partea Escelentiei Sale.

Te rogamu Domnule Redactoru alu „Gaz. Trans.“ a primi acêsta dechiaratiune in celu din teiu numeru alu stimatulu Dtale diurnalu*), pentrucá se se delature neintielegerile, ce s'ar puté nasce din sus citatulu articulu, care se pare a fi dictatu de una inima intriganta ascunsa sub masc'a anonimatiiei.

Brasiovu in 16/4 Aug. 1866.

Radu Radovits, Georgie Nica, Nicolae Maciuca, Iordache David, Apost. Est. Popu, Teodoru T. Ciurcu, Nicolae T. Ciurcu, I. Florianu, Ioane T. Poppovits, Const. I. Popasu, D. Eremie, Nicolae Voinescu, Ioanu Hagi Ciurculu, G. Stefanovits.

— Dilele acestea ne cadu la mana program'a francésca a unui institutu de baieti, pentru care a castigatu concesiunea guberniala dn. profesorulu dela gimnasiulu r. catolicu Henri Burchez. Recomandamu acea programa la luarea aminte a parintiloru.

Audimu totuodata, ca unu profesorulu dela gimnasiulu romanescu gr. res. inca ar sta gata se deschida unu asemenea institutu.

Din satulu vecinu Turchesiu ne veni alaltaeri scirea, ca acolo aru fi muritu 11 ómeni unii dupa altii, éra dupa acestia muri si

*) Cu tóta placerea. Gazeta sta deschisa la toti carii s'aru simti in ea atacati. Toama pentru acêsta inse ne vine cam cu mirare, ca din mai bine de doua sute fundatori si contributori la sum'a de 130 mii si mai bine pre catu costa scólele si fondurile, numai 14 insi cauta satisfactiune. — Red.

parochulu celu batrenu Odoru (paremise trecutulu de ani 80). Acêsta impregiurare puse érași in cerculatiune faim'a despre colera.

Sibiu. In diu'a nascerii Mai. Sale c. r. Representanti'a magistratulu si a comunei, universitateea natiun., tribunalulu apelativu, consistoriulu evang., comisariatulu r. alu tierii, representantiele bisericeei gr. unite si gr. neunite gratulara Mai. Sale pe calea telegrafica in termini cu totul leali. In aceeasi di Ser. S'a pr. FML. si comandantu Montenuovo primi respunsu dela primulu generalu adjutantu, ca Mai. S'a luá coprinsulu acelu telegramu cu tóta placerea si insarciná pe Ser. Sa a le multiami in numele Mai. Sale. (Herm. Ztg.)

Fagarasiu. Dupa „Telegrafulu rom.“ Nr. 61 aflamu, ca la adresele de loialitate substernute Maiestatii Sale c. r. de catra comunele din districtulu Fagarasiulu si cerculu Branului a venitu porunca a se descoperi acelorasi preanalt'a complacere pentru acele dovedi de patriotismu si devotamentu. — In aceeasi corespondintia se mai arata, ca in acelu districtu toama decurge asentatiunea cu destula regularitate si rezultatu, se mai adauge totuodata, ca la cele trei asentari dupa olalta nu numai s'au implinitu contingentele, dara s'au datu si prisose — pentru care nu a patitu rusine, dara a castigatu espresu complacerea si la u d'a preanalta.

Cu ocaziunea impartasirii acestoru sciri in adeveru placute si imbucuratoare corespondintele „Telegrafulu“ arunca cateva invective amara si veninoase asupra unui corespondinte alu Gazetei, care dela Turd'a aratase, cumca la Fagarasiu s'ar fi cerutu asistentia ostasiésca pentru ducerea la indeplinire a intolarii. Acelu corespondinte va vedea elu cum isi va potea justifica acea impartasire. Noi din partene niciodata n'amu fi impartasitu asemenea scire despre districtulu Fagarasiulu, déca nu ni s'ar fi imbulditu inaintea ochiloru nostrii trecutulu dela 1862 încóce, cum si déca nu ne-ar fi dorutu de scírtea acelu districtu, in carele avemu si o parte bunicica de proprietate. Pana la 1861 recrutati'a in districtulu Fagarasiulu decurgea in adeveru atatu de regulatu, cá si in oricare altu tinentu alu Transilvaniei, totuodata elu avea pe atunci norocu inca si de vreo doi ampoiati romani, carii in mani'a tuturoru prepusuriloru lucrá cu caldura pentru binele poporulu; anume cerculu Venetiei érá ingrijitu bine. In an. 1862 recrutati'a merse multu mai anevoie; martore sunt la acêsta corespondintiele venite pe atunci din acelu districtu, pe care noi le-amu paratratu, inse nu le-amu publicatu. In érn'a din 1863/4 fu tramisu pe acelu districtu unu batalionu de venatori cá executiune pentru scótere a de recruti; in Febr. 1864 acea executiune se intindea dela satulu Porumbacu încóce impartita pe mai multe comune. In érn'a din 1865 esí langa „Wiener Ztg.“ o lista de un'a mii einci feciori fugiti de recrutatia din districtulu Fagarasiulu. Acea lista o a fostu datu spre publicare in acea Gazeta oficiala a monarchiei in susi oficiolatu de atunci alu districtulu. Toti cati au vedutu lung'a lista au statu la mirare, pentrucá asié ceva nu se mai pomenise in tiér'a nôstra, éra dintre neromani multi strimbá din nasu si ridea cu reutate. Despre acea lista a fostu vorb'a si in un'a din siedintiele din Febr. ale senatulu imperialu cu ocaziunea debaterii referintieloru cu tiér'a vecina. Intr'acestea comisiunile cercetátore si anume comisiunea numita a consiliariulu Haupt esmisa la Fagarasiu cercetá totuodata si in tréb'a neregularitatiloru asentarii. Apoi ati crede óre, ca chiaru acea lista fusese tare greșita, pentrucá chiaru in dilele publicarii ei se adeveri, ca multi dintre feciorii publicati érá a-oasa, in tiér'a loru, éra nu fugiti!

Noi reconoscemu dificultatile cu oare au a se lupta

ampoiati de romanu din acelu districtu, amu tinentu totudeauna sama si de calumniile vomite asupra loru in gazetele unguresci de catra ómeni cá Benedek, Kónczey, etc. si pururea amu deschisu colónele nôstre spre aparare; inse tocma asié nu este ertatu publicistulu a remané surdu si orbu facia cu unele fapte, pe care a le retacé ar fi o crima, ca cu asemenea procedura totu numai noua ne stricamu. Multi desvinue neregularitatile de mai nainte si cu impregiurarea, ca ambii capi ai districtulu, adica si capitanulu *) si vice capitanulu absentá timpu indelungatu pe la diete, éra trebile districtulu remanea balta. Déca este asié, apoi totu ómenii sunt de vina, pentrucá fi alesesera pe amendoi la dieta.

Éca deci temejurile de care fuseseramu indemnati a publica scirea din Turd'a asié precum s'a vedutu aceea. Déca sub capulu de acum alu districtulu trebile mergu multu mai bine, bucuria este a tuturoru. Red.

— Aprópe 200 familii arse din satulu romanescu Cartisóra s'au respanditu in cursulu verei cá cersítore prin tiéra; éra acum ajunse asemenea scírte pe alte vreo 90 familii din satulu romanescu Sarcaitia, carele arse in 20 Iuliu. Acestora li s'au tramisu spre ajutorintia un'a mii einci fiorini din fondurile de ajutorintia ale tierii. —

Clusiu. Cu referintia la cele atinse in Nr. tr. despre scóle in Clusiu indrasnimu a reflecta inca numai la o impregiurare cu privire la acea cetate. Scólele normale r. cat. de acolo sunt atatu de inghesuite cu scolari, catu in contra tuturoru normativelor in cate o chilia stau indesati cá scumbriile (Häringe) indoitu mai multi decatú suferu si legile pedagogice, si cele igyenice. Diatr'unu singuru satuletiu romanescu invecinatú anume P. Ceanu sunt 24 tineri la scólele din Clusiu. E preste putintia si de a mai spori, si de a remané sanetosi, si — multi de a mai remané romani. Rogamu deci pre toti aceia dela carii depinde, cá se nu intarúie nici o óra, se faca oricum voru sci si se deschida in Clusiu o scóla normala romanésca de copii si de oopile in numeru cá de trei sute minimum.

Dn. canonicu si prepositu Vasilie Ratiu cumpará in piati'a din Turd'a o casa cu o curte si gradina cá de 2 jugere cu 6 mii fiorini v. a. si le destiná a nume si numai pentru scóle romanesci. In Turd'a inca érá supremele momente de a se deschide scóle si inca fórte bune romanesci, ca de nu, acolo in 25 ani nu se mai aflá nici vacariu de romanii. In Clusiu si prin pregiuru pericolulu desfiintarii nationale este si mai mare. Aflesse déca nu unulu, incai 9—10 capitalisti cá dn. prepositu V. Ratiu si sacrifice fiacare numai cate $\frac{1}{2}$ pe atata pentru scóle normale in Clusiu si eata o inceputura imbucuratoare. Faca 'si apoi si poporulu din comitatu datorintia si scólele de siguru ca voru prospera. Nu se oere neaparatu cá scólele se fia in cetate, unde totulu e mai scumpu, ci se fia in partea unde locuescu mai multi romani si unde cate o mosióra este multu mai eftina spre a se cumpara pe sam'a scóloru. —

— Gazetele ne totu spunu, ca in lun'a trecuta s'au spartu si depredatu in Ardélu einci biserici, adica in S. Reginu, in Cristurulu secuiescu, in Sambata (care?), in Gurgiu St. Imru si in M. St. Georgiu, adica totu cam in secuime; inse nu ne spunu de care confesiune au fostu bisericile si de care hotii, déca cumva ii voru fi prinsu.

— In Girokuta (ungur., comit. Solnocu de m.) juratii satulu in locu de a lua voluntiri, prinsera pe feciorii ómeniloru saraci cu funi'a cá nainte de 1848. (Kol. Közl.)

*) Acum pensionatu.

Secarembu. Pe temeiul unei publicatiuni oficiale din 3 Aug. a. c. se face cunoșcutu, ca scóla montanistica c. r. din Secarembu (Nagy-Ág, in comit. Hunedórei) se deschide estimpu la 1 Octobree. Scopulu acesteie scóle fórte bune este din numirea ei invederatu. Tineri mintosi au a se pregati in aceeași pentru deregatorii montanistice. Cursulu sta din doua parti, unulu pregatoru numai de unu anu, la care inse sunt primiti numai tineri trecuti de ani 15 carii au invetiatu scólele normale cu lauda; ér' alu doilea este de 2 ani, la care se primescu numai tineri trecuti de 18 ani si deprinsi la lucrulu montanistice.

Informatiune mai deaprópe se póte lua din statutele scólei, pe care administratiunea c. r. montanistica din Secarembu le da ori si cui in cate unu ecemplariu.

Tragemu cu totuadinsulu luarea-aminte a locutorilor munteni dela mine (bai) asupra acelor scóle fórte folositoare. Paritii carii au fii de acea tréba se nu scape ocașiunea din mana.

— Intrarea la acea scóla se póte midiloci séu in persóna pre langa producerea cartii de botesu si a testimoniilor scolastice, séu pe langa petitiune substernuta in scrisu.

— Nu scimu déca la cele patru stipendii ardelene destinate*) pentru junii carii voiescu a merge la scóla de paduritu in Aussee din Moravia se voru fi insciintiati si tineri de ai nostrii. Este o scóla fórte buna aceea, pentruca pe langa istoria si sciintia, adica economi'a, prasirea, clasificarea, apararea, pretiurea, folosirea padurilor de totu felulu se invétia si geometria teoretica, trigonometria, stereometria, arhitectur'a, desemnulu liniar, totu sciintie positive, apoi inca si art'a venatulu. O frumósá lauda a acelu institutu se póte vedé si in Nrii 94 et 95 ai lui „Kol. Közl.“ din a. c. Vedi inse si „Oesterr. Vierteljahrsschrift für Forstwesen“ XIII. Bd.

Campeni 28 Iuliu c. v. 1866.

Onorata Redactiune! In Nrii 52 si 53 ai „Gaz. Trans.“ din anulu oriente s'a publicatu unu articulu „dela gur'a Abrudului langa Campeni“, ce tractéssa despre fondulu scolaru si scóla din Campeni si despre portarea Rev. D. protopresbiteru gr. or. facia cu acele. Fiindu decursulu lucrulu cu totulu intorsu predatu si enaratu, ba chiaru faptele implinite puse la indoiele, mi tienu de o santa datorintia, a deslusi si chiarifica lucrulu inaintea publiculu cetitoriu.

Cum si prin a cui staruintia s'a infiantiatu acelu fondu scolaru nu trebue enaratu de nou, ca-ci pe la 1859, 1860 s'a scrisu despre acésta in foile romane. Plugarilu C. G. C., care a datu acelu articulu, indata in aline'a a doua incepe a nu spune adeverulu, dicundu „a inteimeia nesce scoli centrali romanesci de 4 clase in opidulu Campeni“, ne amintendu neci decum de conclusulu poporului, cá se fia gr. or., precum aceea sta espresu in statute, care nu din vreo certa séu neintielegere intre gr. or. si gr. cat. s'a tramisu la in. r. gubernu, ci numai pentru intarire. Puntele in numeru de 3 atribuite chiaru numai voiei D. protopopu sunt primite inca la infiantierea fondulu de intregu poporulu fara de cea mai mica neintielegere si in deplina cointielegere, si facu partea cea mai esentiale a statuteloru. Acésta se templà in an. 1862, precum este publicatu si in Fói'a pentru minte, inima etc. din acelu anu, si pentru comoditatea on. publicu vomu si cita vreo cativa §§ ai acelor statute: „§ 2. Scopulu acestui fondu e redicarea unei scóle normale gr. res. § 4. Presiedintele se fia parochulu gr. res. si vice-presiedinte parochulu gr. cat.“ § 7. Cass'a se va pastrá in localitatea parochulu gr. resariténu.“ Eata D.! aci cele trei puncte. Prebas'a acestoru statute s'a deschisu si clas'a I normala gr. or. (§ 22 a statut.).

Statutele nu s'au tramisu ordinariateloru spre desbatere si spre agasi o cale de impaciure in acésta causa, precum dice corespondintele C. G. C., ca-ci nu erá ce aplana, de órece cértá si neintielegere n'a fostu; inse in reg. gubernu le-a tramisu acolo spre a audi si parerea prealum. acelasu. In anulu 1865 in Iuniu de nou fú intrebata comun'a Campeni in caus'a statuteloru, si representantii ei nnanimu remasera totu pre langa statutele statorite si subscrisu mai nainte; despre ce s'a luatu protocolu legalu si s'a tramisu la in. r. gubernu. Straformarile inal-

tului reg. gubernu au urmatu dupa acésta si apoi in siedinti'a tienuta in caus'a straformariloru s'a templatu asié ceva, inse nu precum spune plugariulu C. G. C. In acésta conferintia nu D. protopopu gr. or., ci D. notariu comunalu a redicatu vocea contra alegerei presiedintelu Eforiei si dintre mireni, pentru ca alegenduse presiedintele si dintre mireni prin poporulu, usioru ar afla locu coruptiunile, si apoi ruinarea fondulu. Asié dara la galceav'a si neordinea ce se escá atunci nu au datu ansa d. protopopu gr. or., ci altu inteligentu. Cért'a se marea pe minutu si isi ajunse culmea in scurtu timpu, ce vedindu presiedintele acelei conferintie se aflá motivatu a inchiude sub atari giurstarti conferinti'a.

De mani'a Dlui corespondinte pre pr. st. D. protopopu si partit'a s'a, ca de ce-si apara cu virtute dreptulu, — mi vine a ride. Greco-orientaliu facu in comun'a Campeni maioritate, adicalu sunt de 3 ori atunia cá gr. cat. *), biserie'a gr. or. a datu in deosebi in fondulu scolaru la infiantiare 550 fl. v. a. si in valórea statuteloru se folosesce numai de dreptulu concesu de ceealalta parte, ca-ci statutele acele au valórea unui contractu. Vointi'a gr. cat. de a face din scóla triviala a erariului clasa prima normala mi se arata cá unu ce absurdu, ca-ci de a dispune preste ceea ce nu e alu meu, si a'i dá altu caracteru, póte aduce tocmai perderea acelu beneficiu intinsu de erariu. Apoi spune'mi Dte corespondinte, candu va fi de a castiga normeloru din Campeni publicitatea, óre cine le o va dau, de óre ce fundamentulu scólei (clasa I) lipsesce? Si apoi óre scóla triviala a erariului cuprinde in sine 300 prunci ce astépta invetiarea cá pana de tóte dilele? si óre pentrucésta se fia condamnate la neciinti'a?

Cum documentésa D. corespondinte necesitatea clasei a II normale e ceva comicu, aducundu de esemplu pre parochulu V. Motor'a din Campeni cu pruncii sei, ca din lips'a clasei II normale a vrutu se'i duca in Ponorelu séu Vidra in clas'a a doua normala. Noi nu scimu pre aici necicu, cumca in Ponorelu séu Vidra ar exista a II clasa normala, ci numai ca acolo sunt intemeiate nu de multu scóle triviale. Póte D. corespondinte a voitu se dica, ca in Abrudu, unde fura asta érna si primavéra atari scóle. Ce se atinge de suspendarea acelu preotlu, aceea a urmatu dela ven. ordin. mitropolitanu in 28 Maiu a. c. in urm'a acusei curatoriloru bisericeii, ér' nu dóra pentru ca e unu nationalistu asié mare, precum 'lu faceti; ca-ci de ar fi, bater ar ceti unu diariu. Cumca p. protopopu gr. or. de 32 de ani ai functiunarii sale cá parochu in Campeni nu a portatu la anima buruián'a discordiei intre fratii de unu sange si neci ca a cultivatu-o, dovedesce víeti'a paciuita aratata cat'a 5 parochi ce au functiunatu dupa olalta in parochi'a gr. cat. din Campeni, chiaru si infiantierea fondulu o adevéresce. Nu i-se va putea neci odata imputa, ca ar fi stricatu inadinsu, precum au stricatu gr. cat. comunei gr. or. Vidra prin inchiuderea scólei.

Apoi asiu vrea se sciu, candu au juratu romanii si candu s'au sfatuitu, cá gr. or. se nu'si interesele sale, si in tóte se céda gr. catoliciloru. Domnialoru in totu loculu, unde sunt mai pucini la numeru staruiescu, candu sunt a se face scóle comune, cá se fia natiunale; ér' la dincontra ba. Acésta se póte vedé mai bine la infiantierea instituteloru de invetiamentu din districtulu Naseudului, unde sciu ca sunt mii de gr. or., dar' óre facese poména de ei? **)

Acum in fine voiescu se aratu st. publicu, ca cum pricepu inteligintii din Campeni alegerea libera a membriloru eforiei scolare. In 5/17 Iuliu faounduse noua alegere a membriloru dupa espirarea aceloru trei ani, se aléséru cá membrii noi la propunerea D. notariu comunale G. Ioanette: trei veri de frati si sora, au 4-lea e cumnatu la unulu dintre veri, alu oincelea e nepotu la altulu dintre cei 3 veri, éra de alta parte sunt 2 cumnati si unu veru. Si cá se fia pusa coróna lucrulu si se'si bata jocu de cuprinsulu statuteloru (§ 15), au alesu si detorasu de ai fondulu scolaru între membrii Eforiei. De aci apoi usioru se póte esplicá do-

*) Dupa tabellele statistice tiparite 1864 si impartite dela gubernu membriloru dietei, proportiunea in Campeni este acésta: 596 gr. catolici, 1372 gr. resariteni, 46 catolici, 3 reformati. Vedi tab. stat. f. 40. — Red.

**) Cam reu scii, pentruca între 46 sate abié sunt vreo 2 parochii afara din valea Rocnei, pe la Borgau. — Red.

rinti'a acestoru Domni, cá catu in mai scurtu timpu se duca cass'a fondulu in cas'a comunala, ce nu exista; séu edificiu scolaru pricepu Domnialoru sub acea casa, apoi si acestu locu e neaptu, ca-ci in edificiu celu nu locuscesc nime, afara de arestantii politici.

Acum on. publicu judecati fara mania si tiénere de parte, óre cine lucra la nemicirea cointielegerii si a fondulu scolaru.

Unu maiestru de lemnaria I. D.

Éca o ilustratiune noua la desiertele incercari de a face scóle amestecate; éca unu nou temeiu practicu la ceea ce ne luaramu voia a observa in Nr. 60 sub corepondinti'a din Lapusiu.

In Campeni fiacare dintre cele doua confesiuni isi póte avé prea bine scól'a sa comunala elementara, fara a ambla cersindu, éra apoi comun'a gr. res. cá cea mai numerósa faca 'si o norma de se. i se duca numele in tóte tiéniturile muntene. Asié inse abié voru scapa de o cértá si curendu voru da in alt'a. B.

UNGARIA. Pest'a. Intre „Albin'a“ si intre „Concordi'a“ de aici, séu mai bine între dnii Vicentiu Babesiu si Sigism. V. Popu proprietariulu „Concordiei“ se nascu o discordia apriga. Ocașiunea o defé, precum se spune, unu blasienú státosu, séu dupa o alta varianta mai multi, carii aflara ca infiantierea Albinei n'ar fi fostu vreo necesitate pentru romani. Atunci se scóla dn. Babesiu pe semne cá urditoru alu Albinei sub auspiciile familiei Mocioniane si — in locu de a se oatiara numai de blasianu, séu a remané cevasi mai obiectivu, in-tr'unu articulu publicatu in Nrii 43 et 44 ai Albinei trage cá din chiaru-seninu la cea mai grea indoiele si capacitatea, si ce e mai multu, lealitatea, manier'a, tonulu, conduit'a Gazetei si a Concordiei, precum si iubirea loru de a sacrificia pentru publicu, prin urmare face pe Albina cá se impunga cu veninu amaru. Acum vine dn. S. Popu si in Nrii 60—61 din Concordi'a apuca maciuca si ii trantesce dlui Babesiu: insolentia, insultare, trivilitate si mojicia rusticala.“

De candu ecsista diaristio'a romanésca in tierile imperiulu austriacu asié scandalu nu s'a intemplatu in ea, pentruca manier'a si stilulu de acum intrece si pe alu cerculariulu episcopescu din Dec. 1854, prin care se afurisia Gazet'a si Calindariulu din Brasiovu.

Sunt mai bine de trei luni, de candu unii amioi incepura a ne informa si pre noi de cateva ori despre mai multe conflicte iuti si amara intemplate între deputatii (séu cum dicu acolo destulu de siodu, ablegatii) romanesoi ungari-banateni asupra unoru cestiuni de víetia. Inca de atunci ne temeamu ca foculu din spudia va da in flacari intocma cá din conferintiele private sibiene dela 1863, si ca unii séu altii isi voru da in capete prin diarie. Acésta s'a si intemplatu. Ne vine numai cam neasteptatu, ca vedemu tocma pe cei doi barbati aici numiti duelantulu unulu cu altulu, candu noi eramu iufornati, ca ddloru in conferintiele private pe sub mana se intielegea bine. Fia cá acésta discordia se remana numai cá o cértá din casa intemplata între doi membrii ai unei familii si se nu mai invenine pe altii.

BANATU. Probe de stilu din „Albin'a“ despre scóle si cultura la romana. *)

Nr. 45. Mi stà pén'a, — si de asiu fi la riu! Vavilonului, asiu siedé si asiu plange! — Dar ved igrozirea preotilor, si desperarea invetiatorilor, ved lacreme, si aud auspine, si aud poporulu strigand: „Dómne! om nu am! . . .“

Noi in Banat am dorit episcop roman, — si se fie venit ori d'in cari siete tieri romane, nu aveam se dicem in punctu laces't'a nemica, dar in interesul diecem in propriu, erá fórte de lipsa, ca se si aléga langa scaunlu episcopiei pe cel mai destept preot roman d'in Banat de secretariu ori cu ce pretiu, — pe un preot cu esperintia, carele cunosce causele cu serbii si soie ce, si cum e de a se aperá. —

Cosistoriulu e compus d'in creaturele vechie ale serbilor, d'in cari pré putieni erau pentru adeverate merite — si între cei noi pré putiena alegere buna. — Noi in trecut am fost dedati a vedé in membrii consistoriilor ortodoces pe la

*) Reproduse tóte cu ortografi'a „Albinei“, adica fara U.

*) Se mai adausere 2, asié sunt 6. — Red.

noi mai numai unelte si masinaria fara spirit, ca se se scie sculá si dice: „se fie de bine“ cand zdravena *) vladic'a, si se plece intr'acolo, unde-i aréta vladic'a. — Acum'a am asteptat mai mult — un corp cu putere morala, spirituala si nationala. — un corp carele se-si exprime convingerea se fara frica de vladic'a, se usueze votul seu dupa simtiul dreptatii; cáci altcum asemenea corp devine de prisos. —

Nr. 46. Se te feréscá Ddieu a amblá prin comunitatile romane d'in Torontal, cáci cu putiene, — fôrte putiene esoeptiuni, pretotindene vei vedé miseria, ignorantia si nepasare. —

Mai nainte acest comitat locuit de 80,000 romani erá in stare buna materiala, totusi nu s'au pré distins romanii de aici prin sciintie, cáci scolile mai nalte le cercetau numai cu scop cã „se póta fi popa“, precum se dice pe la noi; — apoi déca s'a facut „popa“, pare cã s'a ingropat pentru tot de una, cáci nu i-ai mai vedut se faca vre-un sporu prin cunosointiele lor, cari la unii erau si sunt destul de frumóse, ci si densii cã si ceia lalti preoti s'au dat nepasareii. — Nu mai vedeai si nu mai poti vedé cã intr' alte locuri vre-o energia, ambitiune nobila frumósa, ci tóta nisuint'a si ambitiunea celor mai multi se estinde pana la brau rosii si in casuri esoeptionale la protopopiat — se intielege cã daca are o sumulitia marisóra d'in al cincele element ce l numiau betranii: nervus rerum gerendarum.

Cand vedi atati preuti cati sunt pe la noi (de comun cate doi in comunele cele mai mici, ér in cele mai marisóre cate 3, 4, 5 pana la 6, 7) si nu observedi nici unu sporu, trebuie se se intristeze si cel mai nepasatoriu.

Dar scólele nóstre? Ori si ce le poti numi, numai scóle nu. — Cate va silabisari mecanice cari le invétia copilul numai d'in audiu, — apoi recitari d'in catihis fara a le intielege cum se cade, — cateva sonuri desarmonice, cari se numesc in batjocura: „cantari bisericesci, — mai departe nescari incercari d'in socóta, dar neci poména de a sci tabel'a inmultirei, in fine pe unele locuri retacescu si prin geografia, cand ti spun cã Temisíor'a e cetatea cea mai mare pe lume, si daca intrebi de Vien'a, Paris, Londra, apoi ti aréta Camciatca, Ceaslau etc.

Nr. 49. Se scie de comun, cã clerul si-a inaugurat misiunea sa in scólele romane prin opvirea literelor strabune, cari numai dupa multe lupte au aflat ospitalitate in scólele nóstre, introducend éra pre az, buchile lui Ciril, si cã vaierarile invetiatorilor, pre cari reverindii dni directori locali si districtuali i tienéu de servitorii lor, éra nu de luminatorii si creacatorii tenerimii, erau d'in anul 61 incóce la ordinea dilei, si progresul ce se faceá in scólele romane, erá regres si intunec. Am asistat la esamene, si cu parere de reu cauta se marturisim, cã directorul districtual n'a fost in stare se puna o intrebare, ci la tóte ce raspundeá scolariul, facea d'in cap, cã e bine, si dicea: „mai departe.“ In scóle ploia, ningea, si invetiatorii nu-si primiau regulat léf'a si deputatul in naturalie. Cei buni se suspendau si destituiau fara noi o vina si se inlocuiau prin altii mai slabi, — archiv'a dieceselor de atunci precum si a consiliului regeso d'in Buda ni-ar poté dá dovedi destul de eclatante.

Pre timpul acest'a starea scólelor nóstre devenise nesuferibile. Noi am combatut abuzurile unei ieraracie, contrarie inaaintarii nóstre, si a masinelor ei, ne-am planú la locurile mai inalte incontr'a nedreptatilor comise cu bétii invetiatori romani, am aretat maiestatii, cã clerul cel strain si necult ni innéca cultura populului, éra scólele si instructiunea nóstra alárga cu pasi repedi spre total'a decadintia, si imitand esemplul strabunului nostru Catone: „Carthaginem esse delendam,“ am strigat neincetat: „Scótetí scólele d'in manile clerului!“ Vócea nóstra inse a semenat celei ce striga in pustia, si sórtea scólelor nóstre nu s'a schimbát intru nimic'a etc. —

— De s'ar fi scris in Gazeta vreodata in asemenea tonu si cu asemenea stilu, amu fi fostu afurisiti pana acum de o suta de ori. — De altmintrea multi nici pana astadi nu cutésa a se prenumera la Gazeta, din cauza cã ea este afurisita.

AUSTRIA INFER. Vien'a 11 Augustu. Capital'a incepe a se bucurá de benefacerile pãcei. Comunicatiunea cu tierile ocupate se redeschide, negociulu éra 'si vine 'n fire, totulu inaintésa spre mai bine, numai un'a diace greu

*) stranuta.

pre anim'a Vienesiloru — caus'a constitutiunei din-in-tru. Apoi o dorere este cu atatu mai grea, cu catu se simte mai in ascunsu fara a i se póte da expresiuni. Germani austriaci invidiésa sórtea fratiloru lor din tier'a inemica, cari s'au adunatu se desbata si otarésca in parlamentulu lor; ei vrea, — ar fi voitu — se'i intréca in liberalismu si rusinandu asié „Junkerthum“-ulu, se atraga la sine pre ceilalti mai mitutei, pre cari inse o sincera unire ii facea mari si puternici. Doréa, erá securi ca asié vor' invinge si — Austria nu va inceté a fi cea dinteia in confederatiunea statelor germano.

Sórtéa inse decisee altufeliu. Acéstá nu se intemplá si resboiulu de siepte dile — cum 'lu numescu prusii — a nemicitu ori-care speantia, ca asemenea s'ar mai poté vreodata intemplá. Unde este visulu despre imperiulu romanu de natiune germana a lui Carolu V., unde Germani'a pana la marea négra! — Patri'a germana pre care nemtii o cautau in tóta lumea, incepe a capatá conturu mai marcatu si mai marginitu. Dintre acele margini inse Austri'a este eschisa si vre optu milióne germani stau izolati, impresorati de 22 milióne austriaci, de elemente straine. — Eaca ce'i neodihnesoc. — Au perdutu antaiaetatea, preponderanti'a in Germani'a si nu se mai tienu de ea; ce se va intemplá cu ei, déca fiindu in minoritate vor' perde-o póte si in imperiu? Ce, déca slavii, ungurii si altii ii vor' coplesii? — Asemeni ingrigi se nascu intre germanii nostri. „Germanii inse nu vor' inceté a predomni prin cultura si sciintia lor. Nu se póte, cã unu poporu fara viitoriu, cã cehii s. a. si barbaru, cã nu sciu care altulu, se li se suie in capu scl.“ Eaca cu ce se mangaia ei. —

Ei bine! Germanii austriaci, cei mai favorati de sórte dintre tóte popórele Austriei, de ce nu s'au ingrigitu dupa misiunea ce si o asoréu, cã pre acele popóre barbare se le civilizésé, se le ajute a se redicá la nivél'a lor? Popóre sinceru in fratite, bine armate, inaintate, apte, inteligente putea ele óre se pérda din renume si putere vreodata? — Capital'a germana óre implinitu-siu misiunea ce o avea? — Nu, poporulu germanu a dormitu; vienesii invetiati de sub regimulu lui Metternich de a trai bine si a lasá si pre altii se traiéscá cum potu, nu multu siau batutu capulu pentru ei, ci pentru alte parti straine de imperiu. — Trebuá óre se se adevérésca ce a disu mai deunadi diurnalulu anglu „Times“, ca déca nemtii, ei singuri nu 'si potu ajuta, cum se ajute altoru natiuni a se redicá din pulbere? — Nemtii inse nu au avutu creacere politica, ei sunt copii cã si noi in privinti'a acéstá si déca le puni asemenea intrebári, ei 'ti respundu „nu e vin'a nóstra, ci a regimelor!“

Opiniunea publica a Vienei se reflecta din foile publice, ba depinde cu totulu dela ele. Vienesii, adica nemtii adevérati, — ca-ci capital'a are mai pe diumetate locuitori straini — sunt mai fara esoeptiune centralisti si acéstá mai multu cã locuitori chiar' ai capitalei. Se scie, ca centralistii de aci s'au unitu cu cei de dincolo de Lait'a in asié numitulu dualismu: — noi domni aci, voi dincolo. In timpul de urma le facea o deosebita placere a vorbi si a audi despre concessiuni óre-care ce li s'ar face unguriloru, tare sperandu, ca totuodata cu celu ungurescu se va infintiá si ministeriulu loru liberalu si dualismulu centralistiloru va intrá in viétia. „Iubescu pre unguri, nu inse dietele loru,“ a disu Mari'a Teresia, si de acestu simtimentu sunt nemtii si astadi; cu tóte astea inse ei erá gata la unu mare sacrificiu in folosulu maghiariloru, numai caus'a loru se reusiéscá, cu atatu mai multu, cu catu pre atunci erá in buna sperantia, ca cu concursulu poporului maghiaru si germanu acum entusiasmatu inemiculu ce inaintá spre capitala s'ar fi reieptatu. Adres'a consiliului comunalu a intetitu cererea poporului, intre care órecare fierbere nu se potú ascunde. Cum a fostu primita sciti.

Intr'aceea pacea sosése, dar' cu ea si starea esoeptionala, séu martiala asupra Austriei de diosu. —

Foile publice aru vorbi multe, dar' nu potú, totusi ele profita de orice ocaziune de a déstepta cestiunea interna a constitutiunei. Federalismulu ce se dice ca se desbata in „Hôtel Frankfurt“ intre capii slavoni, nu le vine la socotéla. Acestu sistemu luandule domnierea centralistica din mana ii condamna a fi in minoritate si inaintea cui — a cehiloru si slovaciiloru „fara viitoriu“. Intr'aceea trebuie se recu-

noásemu moderarea nemtilorü, cari cu centralisti cu totu striga: „Dreptate la toti“ si sunt gat'a a imbraciosia si altu sistemu, — inse mai pucinu periculosu pentru densii. Austri'a a incetatu a fi unu statu germanu, federalismulu e capaoe a face dint'ensulu unu statu slavonu. Acéstá nu o potú mistui. —

Se suna, ca Maiestatea S'a va plecá la Pest'a. Asié si D. archiduce Stefanu, alu carui eroriuriu a si ajunsu acolo. Imperatulu va asista la fectivitatea St. Stefanu *). —

Se vede, ca se pregatesce ceva si nu potú se nu facu si eu o intrebare aci: Óre ce mai lucra romanii, unde sunt, ce pasi facu conducatorii lorü, cã nu cumva se fimu ignorati? Care este programulu nostru? Ce unire domina? Ce activitate desvólta facia cu incordarile ce se facu la locurile decidetórie? Aceste sunt intrebári vitali, candu tóta lumea se consulta, se pregatesce **). Ce se va otari acum, se fia securi romanii, ca nu va mai fi provisoriu — nu va mai poté fi asié ***)

Aici se affa fôrte multi raniti dintre romani, ei sunt bine grigiti si se restaura bine. Populatiunea vienesa merita lauda pentru bun'a primire ce li-o a datu; fara esoeptiune de nationalitate totu soldatulu a fostu primitu cu o simpatia si bunatate, de care mai mare nu se poté cere. Si particulari multi au luat raniti in grigia. Asié Dr. Schuselka are 6 soldati raniti la locuinti'a s'a afara la tíera si din intemplare toti sunt romani transilvaneni. Unu mai greu ranitu merge mai bine, ceilalti se bucura de starea de a'si poté face preambularea prin gradina. M.

Cronica esterna.

PRUSIA. Regele spusesé curatu in cuventulu de tronü, ca fruntariile Prusiei au se se intinda. Asié se si intemplá. Dupa unu telegramu din 19 Aug. regele face cunoscutu camerelor legislative, ca elu a incorporatu cu Prusi'a regatulu Hanoverei, Principatulu electorulu Hessen, Ducatulu Nassau si cetatea Frankfurt. Se va opri Prusi'a numai aici cu anectarea, séu ca ea va incorpora totu ce a stipulatu in conditiunile de pace numai cã confederatiune germana de nordu? De altmintrea tóte cele trei tierutie incorporate avea nise gubérne fôrte ticalóse; celu din Hessen, unu despotu famosu, celu din Nassau unu imbuiatu, éra regele Hanoverei orbu de amendoii ochii si altmintrea ticalosu, éra cetatea Frankfurt cã republica libera a caditu sacrificiu trufiei si cerbiciei sale. Asié Germani'a cade sub domni'a juncariiloru si a soldatescei prusiene. Bine'i este, pentrucá angele popóralorü austriace varsatu in favórea ei striga resbunare.

Generalulu Manteuffel, carele fusése tramisu la St. Petersburg aduse scirea prea imbucuratóre pentru parti'a prusiana din Germani'a, cumca imperatulu Rusiei a impartasitu regelui Prusiei in scrisu invoirea s'a la reorganizatiunea Germaniei.

ROMANIA. Altu fiasco. Proclamatinea lui Klapka mai e anca in próspeta aducere-aminte. In acoesi elu promitea ca generalulu Türr se va scula cu arme dela Dunare in contra Austriei. Klapka spunea adevérule; éra acele diarie ce adúsera scirea despre petrecerea lui Türr in Bucuresci, precum „Presa veche“ din Viena, „Herm. Ztg.“ s. a. dupa nenumerate fabule publicate in cele cinci luni din urma anca spusera astadata adevérule. Pre candu in Transilvani'a se vorbia si seria mai multu despre o invasiune romanésca, pe atunci Türr miscá in Bucuresci tóte petrile, pentrucá se induplece pe moldavo-romani a se scula cu arme asupra Austriei, trimitea totu odata agentii sei in Secuime si pe la unii boieri spre a'i indupleca se stea gat'a cã si in a. 1859 si 1861. Türr venise incognito strinsu la Bucuresci; siedea la ospelulu Fieschi Nr. 8 si acolo primia vizitele unora si altora. Éra politi'a romanésca ce facea? Ea scia fôrte bine ca Türr este acolo, ci tocma cã si in dilele lui Cusa, se prefacea

*) Nu se adevérí. — Red.

**) Repetimu ceea ce amu observatu si mai deunadi, ca acum nici romanii nu dormu, ci sunt priveghiatori. Inse un'a este a vorbi si cu totulu alt'a e a lucra. — Red.

***) Ne indoimu fôrte. Tiene minte, ca periodulu esperimentelorü inea n'a trecutü. Se nu ne prea spariemu de multimea programelorü sburatóre incóce si incolo. — Red.

că este cu totul surda și órba. Asié i venia bine, pentru că se védia ce va esi din incercările lui Türr.

Pana aici scirile noastre private consuna cu ale foiloru germane; de aici incolo unul din corespondintii nostrii dela Bucuresci descrie in cu dat'a 15 Aug. demersulu mai departe alu lucrurilor asié:

Doi dintre ministrii au cochetatu cu Türr pe la dosulu celorlalti colegi cu totu adinsulu; ei s'au invoitu a trimiti si unu agentu la Klapka. Acelasi trecuse prin Transilvania, de unde inasa trimise sciri foarte rele, ca adica cu romanii ardeleni nu e de vorbitu, ca ei nu vreu se scie nici de o aliantia cu magiarii carii iau insielatu de atatea ori si iau tiranitu ieu, ca preotii romanesei aru sta in soldulu némtiului cá si amploliatii, ca literatii romanilor aru fi ómeni saraci cá furlanii si cá savoiardii, servili si marginiti la capatiena cá si negutiatorii din Brasiovu, ca secuii aru fi si mai prosti si ca fruntasii loru s'aru teme reu de stréngurile in oare oadiusera Várad, Horváth s. a. la 1856 in M. Osiorheiu si St. Giorgiu; éra sasiu aru fi buni numai in Dobrogea, pentru că se scurga lacurile si baltile si se semene ordiu. Totusi cei doi ministrii candu au vedintu ca lucrulu ar fi pregatitu in catva, descoperira planulu lor si la ceilalti. Türr adica era de parere, ca numai se se face invasiunea, pentruca atunci si romanii si secuii aru vorbi cu totulu altfelu, mai alesu déca va fi si Bethlen in mijloculu lor. Atunci se intemplá in siedintia ministeriala o scena frapanta. Ministerulu Lascaru Catargiu cá unu credintiosu aparatóriu alu vechei politice moldavo-romaneseci traditiionale, calificá conduita celoru doi ministrii, carii cutesara a tracta cu revolutiunea unghéscu in numele gubernului, pre catu se póte mai aspru, apoi dechiará ca elu nu mai póte sta in ministeriu cu asemeni colegi. Toti ceilalti ministrii se alaturara langa Catargiu. Indata apoi intemplarea acésta se facu si principelului Carolu cunoscuta. Acesta anca se scarbi si inaritatá dicendu, ca elu anca nici nu scie déca va pótea sta siguru pe tron si éta ca afla tocoma dintre ministrii lui carii ilu compromitu, totuodata dechiaru din nou cá se se scia pentru totudeauna, cumca elu e determinatu a tiené strinsu neutralitatea si bun'a prietinia cu tóte poterile vécine.

Éca adeverat'a causa a caderii celoru doi ministrii moldovo-romaneseci, éca pentru ce a facutu si Türr unu fiasco atatu de stralucitu!

Se spune ca Türr a trecut din Bucuresci la Serbi'a, unde a patit'o intooma, éra acésta mai alesu din acea causa, ca serbii mai nu cunoscu nici unu felu de diversitate intre domnia otomana si intre cea maghiara.

Fóia periodica pentru asociatiunea transilvana etc.

„Asociatiunea transilvana face pucinu, séu tocoma nimicu, déca nu publica o fóia periodica.“

Acésta este sentinti'a multora mai alesu de doi ani incóce. In adunarea din Abrudu inca s'au vorbitu multe in acésta materia.

Subscrisulu sunt datoru a da mai nainte de toti respnsu la acésta invinuire, pentruca me constringe § 16 alu statuteloru, alu carui pasagiulu din urma suna: „In fine densulu (secretariulu primariu) redige fóia periodica si organulu publicitatii alu asociatiunii.“

Ce e dreptu, ca de alta parte § 17 continere: „Secretariulu secundariu substitue si ajuta pe secretariulu primariu in tóte afacerile lui din §-ulu precedent.“

Forste bine, secretariulu colegu alu meu se va justifica si elu la timpulu seu, eu am se vorbescu numai pentru mine.

Este de prisosu a promite, ca mai nainte de a se nasce de regatorii asociatiunii s'au nasoutu adunarea compunatóre de statute, éra acésta au nascutu pe adunarea generala, érá adunarea generala a nascutu pe comitetu si pe de regatorii sei. Din intemplare inse adunarea generala din 1861 in locu de a produce unu secretariulu primariu, din care apoi se póta forma si unu redactoru, ea a produsu numai unu figurantu de secretariu prin aceea, ca dupace in § 16 ii incareu o multime de atributiuni in a-

deveru frumóse, intre oare si redactiunea foii, apoi ilu alege tocoma din Brasiovu, distantia de 18 miluri pana la Sibiu, unde fiacare calatoria si petrecere pe locu costa minimum cate v. a. fl. 30, prin urmare pe 12 luni v. a. fl. 360, éra pe trei ani v. a. fl. 1080, pe care suma inse secretariulu alesu nu'i póte lua din gur'a celoru cinci copii pentru că sei arunce pe drumuri, ca tragenduse si elu numai din familii preotiesoi, nu 'ia remasu dela mosiu-seu domenuri, in alu caroru venituri se se resfetie si imbuibe; éra cá elu se se mute la Sibiu numai din amórea ferbinte catra o fóia periodica si totu diu amórea catra aceeași se remana peritoru de fóme, oredu ca érasu nu o va pofti nimeni. Doua mii fl. si mai bine cheltuiti in viétia pe calatorii scientifice, un'a miie si mai multa aruncati in biblioteca, 5400 fl. — (adica totu) lasati in prada insurgentiloru secui in 1849, oredu ca ar fi sacrificiu destulu dela unu omu, carele dupa 16 ani de studii dete de buna voia cupiciorulu la orice „Brodstudium“ si la orice „cariera“, numai si numai pentru cá se póta vedé infintiata si la romanii din monarchi'a austriaca o publicitate.

Inse prea multu am vorbitu pro domo propria, ertati decumva am trecut presté legile modestiei. Se punemu ca secretariulu primariu locuesce in resiedinti'a comitetului la Sibiu si voiesce a se apuca de redactiunea unei foi periodice care se ésa numai o data pe septemana, adica de 52 ori pe anu in cate 1 cóla, séu déca voiti, pe luna in carticele de 4 cóle, adica numai 48. Prea bine. Inse secretariulu in man'a §-lui 16 nu póte fi redactoru, ci si acolo érasu totu numai figurantu, pentruca in consuetu cu § 32 adeveratii redactori sunt on. adunantia generala si on. comitetu, care au dreptulu si anume „b) a primi operatele scientifice tramise si a le censura séu de sine, séu prin censorii ce'i va designa adunanti'a generala. c) A porta de grija de articlii aflati de buni pentru tiparire.“

Apoi óre ce in sémna cuventulu redactiune alt'a, decatu: „a porta de grija de articlii aflati de buni pentru tiparire?“ In acestu casu apoi redactiunea secretariulu primariu este cu totulu de prisosu, prin urmare asupra lui cade numai sarcin'a de a primi dela adunare, ori dela censori, séu dela comitetu manuscriptele si ale duce la tipografia, apoi dóra, inse numai dóra, ca acésta nu s'a determinatu nicairi, a face si corecturele. In puterea §-lui 32 secretariulu redactoru nu va cutesa a face nici macar a notitia fara scirea comitetului, ci va trebui se astepte cu ea pana la siedintia urmatóre. Se presupunemu apoi, ca fóia periodica ese pe fiacare septemana odata, precum si ca manuscriptele incepu a curge din diferite parti ale romanimii si ca cu tóte acestea trebuie se astepti pana marti dupa finea fiacarei luni candu se tiene siedintia, déca se tiene, apoi se mai ceri vreo regularitate in esirea foii.

Deci mai nainte de a invinui pe asociatiune ca nu'i publica fóia periodica, se nu 'si pregete unii séu altii din dnii membrii a propune adunarii generale, cá acést'a se binevoiesca a se folosi de dreptulu seu respectu in § 24 si se ridice óresicium conflictulu dintre §§-i 16 si 32, pentruca pre langa o controla birocatica precum este aceea introdusa prin § 32, pana 'i lumea fóia periodica in consuetu cu § 33 nu va esi. Apasamu cuventulu periodica, pentruca neperiodica, ce s'ar publica éca-asié, cá pe intemplete, cá din trecere de timp, este cu totulu altu ceva; ddloru inse pretindu fóia periodica.

In legaminte cu acésta revisiune asusu oitatorulu §§ i eu apoi — acum cá membru alu asociatiunii — m'asiu roga, cá on. adunare generala din estimpu se binevoiesca a cerceta: 1. Déca asociatiunea are séu nu are dreptulu de a face specula cu banii sei, adica de a'i cheltoi pe sperantia de a'i relua cu oastigu? Dupa § 4 p. 2 s'ar intielege ca ea are acelu dreptu. Se punemu inase ca la tiparirea foii periodice s'ar perde vreo miie fl. din lips'a de abonati, séu ca aceia s'aru scóte numai dupa mai multi ani, atunci — ce s'aru alege din cateva stipendii? S'aru subtrage? Asié mi se pare. Deci 2. Se se védia, déca din tiparirea de pana acum a actelor asociatiunii pre cei cinci ani trecuti fondulu si a castigatu ori a

perdutu. Acésta sootéla dupa a mea opiniune este de mare importantia si ea ar sierbi de óresicare indreptariu pentru publicarea foii periodice. Din asié numitulu Archiv des Vereins für siebenbürgische Landeskunde zacu la I. Gött in Brasiovu si la Steinhausen in Sibiu din tóta perioadele de ani 25 cateva mii de ecsemplare nevendute, macarca dieu acea scriere periodica coprinde fórte multe lucruri bune si anume de interesu pentru tóte trei popórale conlocuitoré care 'si au istoria si literatur'a lor. Din a cetele asociatiunii noastre inca se mai afla ladi pline, macarca acum se vendu relative eftine. 3. Putea-s'ar asecura ecsistinti'a foii periodice prin deschidere de abonamentu asié, catu dupa coperirea speselor se remana castigu macar 50/0 pentru fondulu asociatiunii? 4. Cate manuscrite s'au aratatu pana acum dela literatii nostrii la comitetu, inse demne de a se tipari?

Cu atata incheiu, lasandu complanarea lucrulu la intielépt'a cumpanire a on. adunari. Brasiovu 18 Aug. 1866. G. Baritiu.

NECROLOGU. Margau 13 Aug. In 24 Iuliu pre la 11 óre séra 'si dede sufletulu in man'a cerescului parente capelanulu junior Ioane Unguru, — care sbucumatu de unu morbu cumplitu de mai multu timp ce ne incetatu i curmá firulu vietiei pana ce 'lu dobori — in etate de 43 ani servindu in via Domnului 12 — lasandu in doliu pre scump'a s'a socia cu 5 prunci minorenii cá se corabiese pre riulu celu de lacrimi si se innóte in marea patimiloru. — Dauna e si pentru tene dulce natiune ce cu mari sacrificie iti cresci filii. Gelescelu dulcele seu parente senior Ioane Unguru, care in decursulu vietii de 66 ani acesta fú primulu ce stórse lacrimi ferbinti din ochii bravului parente naintatu in etate rapiduse de crudel'a mórté, ce 'si infipse sagét'a cea veninósa in peptulu acestui omu blandu si bunu.

Érá osemintelei reci s'au astrucatu in 27 pre la 2 óre la cas'a eternitatii cu un'a solemnitate receruta unui pastoriu alu tormei lui Christosu — asistandu la festulu funebrele mai multi O. D. preoti de prin vecinate, intre carii tinerulu parochu alu Margaulu D. Alecs. Fodoru-i tienú unu panegiricu descriendu — dorerea si compatimirea pentru repausatulu si pruncii remasi fara protectore — cu penelulu celu mai sinceru si miscatoriu de animi, ce stórse lacrimi din ochii tuturoru ce fura de facia. — „Veniti se plangemu cu cei ce plangu, ca acésta postesce iubirea fraterna — si sei ornamu mormentulu cu dulcele cuvente: Fieci tieren'a usióra!“ — F.

Anunciu trist. Domnulu Moise Pang'a, directorulu scólei capitale gr. cat. din Orlatu, dupa o bóla indelungata, joi diminéti'a in 16 Aug. a. c. se mutá la locasiurile eterne.

Sambata in 18 Aug. a. c. remasitiile pamentesci ale acestui barbatu bene meritatu pre carier'a scolastica, se petrecura la locul de repausu eternu.

Perderea acestui barbatu o gelescu nu numai soci'a sa cu doue filie, din care un'a maritata, ci si toti conationalii sei, cari sciu pretiui misiunea cea importanta a unui invetiatoriu si crescutoriu alu tinerimei, si cu deosebire o voru geli aceli numerosi invetiacei ai sei, cari astadi formésa o parte considerabila din intieleginti'a romana.

Deci i oramu sei fia tierin'a usióra si memori'a eterna. — Sibiu 17 Aug. c. n. 1866.

I. Rusu. protop.

Stimate Domnule Redactoru! In Nr. 60 alu Gaz. Trans. sub rubrica „Din tinenutulu Branului“ am vedintu ca s'au comisu póte din partea culegatorului, una eróre mare acolo unde se dice — organizarea tracteloru cu popi tractuali, — ca-ci eu in charti'a lasata la Dvóstra am scrisu organizarea tracteloru cu pretori tractuali, éra nu cu popi; — deci ve rogu prea multu, ca in celu mai deaprópe Nr. se indreptati greásiel'a, ca-ci si pana aicea au facutu sange reu in unii ómeni*). — C.

*) Apa minerala de Valcele. — Red.

Cursurile la bursa in 21. Aug. 1866 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	6 fl. 3 cr. v.
Augsburg	—	—	125 „ — „
London	—	—	127 „ 50 „
Imprumutul nationalu	—	—	64 „ 40 „
Obligatiile metalice vechi de 5 0/0	—	—	60 „ 20 „
Actiile bancului	—	—	715 „ — „
„ creditului	—	—	142 „ 40 „

Obligatiile desarcinarii pamentului in 16. Aug.

1866:

Bani 61.50 — Marfa 62.50